

การจัดการความรู้ด้านกฎหมายเกี่ยวกับการแก้ปัญหา
เยาวชนติดสารเสพติด: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบล
ทุ่งนางาม อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี
The Management of Legal Knowledge on Solving the
Problem of Youth Drug Addiction: A Case Study of
Thung Na Ngam Subdistrict Administrative
Organization, Lan Sak District, Uthai Thani Province

วันที่รับบทความ: 6 ตุลาคม 2564

พิชญา เหลืองรัตนเจริญ ¹

วันที่แก้ไขบทความ: 27 มกราคม 2565

วันที่ตอบรับบทความ: 2 มีนาคม 2565

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลือกเสพสารเสพติด สาเหตุการติดสารเสพติด รวมถึงการรับรู้ข้อกฎหมายและกระบวนการเรียนรู้ด้านกฎหมายของเด็กหรือเยาวชนเพื่อนำมาสู่แนวทางการแก้ไขปัญหาการติดสารเสพติดของเด็กหรือเยาวชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี โดยศึกษาจากเด็กหรือเยาวชนซึ่งปัจจุบันศึกษาอยู่ในเขตพื้นที่จำนวน 100 ชุด และผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จำนวน 100 ชุด ใช้วิธีประเมินผลเป็นค่าร้อยละ ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า เด็กหรือเยาวชนที่ติดสารเสพติด อาทิ เหล้า บุหรี่ มีพฤติกรรมเลือกเสพด้วยใจสมัครมิได้ถูกบังคับ สาเหตุมาจากสภาพแวดล้อมหรือชุมชนที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่มีเด็กหรือเยาวชนที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ดื่มเหล้าหรือสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ อย่างไรก็ตามในเขตพื้นที่ดังกล่าวยังมีผู้สูบบุหรี่หรือดื่มเหล้าในที่สาธารณะโดยหน่วยงานภาครัฐยังไม่ได้มีการจัดการแต่อย่างใด เพราะไม่มีกฎหมายกำหนดไว้ว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด อันจะส่งผลให้เด็กหรือเยาวชนเกิดการเรียนรู้ว่าการกระทำดังกล่าวสามารถทำได้และนำไปเป็นต้นแบบ เกิดผู้เสพหน้าใหม่เพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาเยาวชนติดสารเสพติดในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดอาชญากรรม ควรมีการกำหนดนโยบายคุมเข้มให้ที่สาธารณะเป็นเขตปลอดสารเสพติด โดยกำหนดเป็นข้อบังคับฝ่าฝืนมีโทษทางกฎหมาย และควรมีการกำหนดโทษผู้เสพที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี

คำสำคัญ: กฎหมาย เยาวชน สารเสพติด

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
e-mail: p-ya.l@hotmail.com

The Management of Legal Knowledge on Solving the Problem of Youth Drug Addiction: A Case Study of Thung Na Ngam Subdistrict Administrative Organization, Lan Sak District, Uthai Thani Province

Received: October 6, 2021

Pitchaya Luangrattanacharoen¹

Revised: January 27, 2022

Accepted: March 2, 2022

Abstract

This research aims to study initial decisions to take drugs, causes of drug addiction, and the recognition of laws and legal process of juveniles in order to solve the problem related to substance abuse among children or youth in the area of Thung Na Ngam Subdistrict Administrative Organization, Lan Sak District, Uthai Thani Province. The study was conducted with 100 children or youth currently studying in the area and 100 people living in the area. The percentage evaluation method was used. The results of this research found that children or youth addicted to drugs, such as alcohol and cigarettes, admitted to using them voluntarily. This was caused by the environment or community they lived had children or youth under 18 drinking or smoking in public places. However, in the area, there were still people who smoked or drank alcohol in public places that had not been managed by government agencies. That was because there was no law stipulating that the act was an offence. As a result, children or youth learned that such actions could be done and imitated leading to the emergence of new addicts. In order to prevent the problem of youth drug addiction, one of the causes of crime, in the area of Thung Na Ngam Subdistrict Administrative Organization, there should be a strict control policy. Public places should be drug-free zones by stipulating rules that violations are punishable by law. And there should be determination of punishment for those under the age of 18.

Keywords: law, juvenile, drug

¹ Asst.Prof.Dr., Faculty Of Social Sciences and Local Development, Pibulsongkram Rajabhat University
e-mail: p-ya.l@hotmail.com

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยมีอัตราการเกิดของประชากรลดลง ซึ่งประกอบไปด้วยปัจจัยหลายด้านไม่ว่าจะเป็นทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ที่จะต้องมีการแข่งขันกันในทุกระดับชั้น ส่งผลให้ในอนาคตจะไม่มีประชากรที่เป็นแรงงานให้แก่ประเทศ (ภูเบศร์ สุนทรจักร, 2558, หน้า 1) อย่างไรก็ตามประชากรที่เกิดขึ้นน้อยนี้ก็ควรที่จะต้องได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาทางด้าน IQ (intelligence quotient) หมายถึง ความฉลาดทางเชาวน์ปัญญา การคิด การใช้เหตุผล การคำนวณ การเชื่อมโยง) และ EQ (emotional quotient) หมายถึง ความฉลาดทางอารมณ์อันเป็นความสามารถในการรับรู้และเข้าใจอารมณ์ทั้งของตนเองและผู้อื่น ตลอดจนสามารถปรับหรือควบคุมได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งเกิดมาจากวิธีอบรมสั่งสอนให้มีความสุขทางจิตใจที่ดี เพื่อพร้อมที่จะพัฒนาไปเป็นแรงงานที่ดีต่อไปในอนาคต

ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (convention on the rights of the child) ซึ่งมีหลักการ คือ ไม่เลือกปฏิบัติและเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก โดยมีเนื้อหา 4 ด้าน (จิตติมา ธงไชย, 2543, หน้า 2-3) ได้แก่ 1) สิทธิในการอยู่รอด 2) สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง 3) สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา และ 4) สิทธิในการมีส่วนร่วม และจากการเป็นภาคีในอนุสัญญาดังกล่าวจึงต้องอนุวัติการกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับอนุสัญญา อันนำมาสู่กฎหมายคุ้มครองเด็ก ซึ่งให้นิยามคำว่า “เด็ก” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส ดังนั้น บุคคลที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวจึงต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ (เสาวลักษณ์ วิจิตร, 2545, หน้า 129-27) โดยเฉพาะในการรับรองและคุ้มครองสิทธิในทางกฎหมาย (ณรงค์ ใจหาญ, 2543, หน้า 5-29)

เมื่อเด็กและเยาวชนจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและดูแลเป็นพิเศษ รัฐจึงได้จัดโครงการ อาทิ เรียนฟรี 15 ปี ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ และยังมีการสร้างสนามกีฬาในบางหมู่บ้านเพื่อให้เด็กและเยาวชนมีนันทนาการที่ดี อย่างไรก็ตามก็ต้องการการบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม อำเภอสามโก้ จังหวัดอุทัยธานียังคงมีประเด็นความต้องการเร่งด่วน ในส่วนของปัญหาเด็กและเยาวชนระดับความต้องการของชุมชนระดับ 4 เรื่องเยาวชนติดสารเสพติด อันนำมาสู่การไม่พัฒนาศักยภาพของประชากรในกลุ่มดังกล่าว นอกจากนั้นปัญหาดังกล่าวยังเป็นจุดเริ่มต้นให้เกิดปัญหาอื่นตามมา อาทิ อาชญากรในหมู่บ้านที่มีผู้ติดสารเสพติด เป็นต้น

สารเสพติด คือ สารใด ๆ ก็ตามที่ไม่ใช่อาหารซึ่งสามารถมีผลกระทบต่อการทำงานของร่างกายและจิตใจ ยาเสพติดสามารถเปลี่ยนความคิด ความรู้สึก และการกระทำของบุคคลได้ โดยแบ่งตามประเภทการออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ได้แก่ 1) สารกระตุ้นประสาท คือ สารที่กระตุ้นร่างกายและการทำงานของสมองให้ทำงานเร็วขึ้น ได้แก่ บุหรี่ โคเคน ยาบ้า ไอซ์ กระท่อม 2) สารกดประสาท คือ สารที่ทำให้ร่างกายและการทำงานของสมองช้าลง ได้แก่ เหล้า เฮโรอีน 3) ยาหลอนประสาท คือ สารที่ทำให้การมองเห็น ความรู้สึก และการได้ยินเปลี่ยนแปลงไป ได้แก่ ยาไอซ์ ยาเค และ 4) สารที่ออกฤทธิ์ผสมผสาน คือ สารที่มีการออกฤทธิ์กดประสาท กระตุ้นประสาท หรือหลอนประสาทได้พร้อม ๆ กัน ได้แก่ กัญชา

เมื่อสารเสพติดเข้าสู่ร่างกายเด็กหรือเยาวชนแล้วจะส่งผลต่อร่างกาย เช่น ทำลายประสาทสมอง จิตใจเสื่อม ซึมเศร้า วิดกกังวล เลื่อนลอย และเกิดภาวะผิดปกติทางจิตจากสารเสพติดนั้น ๆ โดย

พิษจากสารเสพติดจะเข้าทำลายอวัยวะต่าง ๆ ให้เสื่อมลง มีโรคแทรกซ้อนได้ง่าย ร่างกายซูบซีด อ่อนเพลีย เสียบุคลิกภาพ ขาดความสนใจตนเอง ขาดสติสัมปชัญญะ การควบคุมกล้ามเนื้อและระบบประสาทบกพร่อง ทำให้ประสบอุบัติเหตุได้ง่าย (สมภาพ เรื่องตระกูล, 2535, หน้า 121)

สาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นติดสารเสพติดมีปัจจัยหลายประการ แต่ที่สำคัญที่สุดคือ ตัวของเด็กและเยาวชนนั่นเองที่อยากรู้ อยากรลอง ต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน ไม่มีความรู้เรื่องสารเสพติด ประสบความล้มเหลวในชีวิต หรือเกิดจากการเจ็บป่วย อยาบทดลอง เกิดจากความอยากรู้อยากเห็นซึ่งเป็นนิสัยของคนโดยทั่วไป และไม่คิดว่าตนจะติดสารเสพติด จึงไปทำการทดลองใช้ ในการทดลองใช้ครั้งแรก ๆ อาจมีความรู้สึกดีหรือไม่ดี แต่ถ้ายังไม่ติดสารเสพติดก็อาจประมาทไปใช้อีก จนในที่สุดก็ติดสารเสพติดนั้น หรือถ้าไปทดลองใช้สารเสพติดบางชนิด เช่น เฮโรอีน แม้จะเสพเพียงครั้งเดียว ก็อาจทำให้ติดได้ หรือเกิดจากการถูกหลอกลวง สารเสพติดมีรูปแบบต่าง ๆ มากมาย ผู้ถูกหลอกลวงอาจไม่ทราบว่าสิ่งที่ตนได้กินเข้าไปนั้นเป็นยาเสพติดให้โทษร้ายแรง คิดว่าเป็นยาธรรมดาไม่มีพิษร้ายแรง หรือเป็นอะไรตามที่ผู้หลอกลวงแนะนำ ผลสุดท้ายกลายเป็นผู้ติดสารเสพติด

นอกจากตัวของเด็กหรือเยาวชนเองแล้วยังมีปัจจัยอื่นที่ทำให้เยาวชนติดสารเสพติด เช่น ด้านครอบครัว (นวลจันทร์ ทศนชัยกุล, 2540, หน้า 85) กล่าวคือ บุคคลในครอบครัวติดสารเสพติด ครอบครัวไม่มีความอบอุ่น มีการทะเลาะเบาะแว้งกัน การหย่าร้างและแต่งงานใหม่ของหัวหน้าครอบครัว พ่อแม่ไม่เข้าใจลูก รักลูกไม่เท่ากัน และมีการเปรียบเทียบระหว่างลูกแต่ละคน หรือเปรียบเทียบกับลูกเพื่อนบ้าน หรือด้านสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ มีแหล่งผลิตหรือแหล่งระบาดของยาเสพติดที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย มีตัวอย่างจากสื่อประเภทต่าง ๆ สังคมไม่เปิดโอกาสหรือไม่ยอมรับผู้ติดยาให้กลับเข้ามาสู่สังคมปกติ หรืออาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการติดยาเสพติด ส่วนด้านเศรษฐกิจ กล่าวคือ เศรษฐกิจตกต่ำว่างงาน มีหนี้สินล้นพ้นตัว กลุ่มใจที่เป็นหนี้ก็ไปกินเหล้า หรือสุบักัญชาให้เมาเพื่อที่จะได้ลืมเรื่องหนี้สิน บางคนต้องการรายได้เพิ่มขึ้นโดยพยายามทำงานหนักมากขึ้นทั้ง ๆ ที่ร่างกายอ่อนเพลียมาก จึงรับประทานสารกระตุ้นประสาทเพื่อให้งานต่อไปได้ เป็นต้น ถ้าทำอยู่เป็นประจำก็จะทำให้ติดสารเสพติดนั้นได้ (นวลจันทร์ ทศนชัยกุล, 2549, หน้า 12-27)

ผลกระทบต่อครอบครัวและสังคมเมื่อมีผู้ติดสารเสพติดอยู่ในพื้นที่ มีดังนี้

1. ครอบครัวที่มีผู้ติดสารเสพติด มักได้รับความเดือดร้อนจากผู้ติดสารเสพติดในทุกด้าน เช่น การขาดความรับผิดชอบต่อนหน้าที่นำไปสู่ความขัดแย้ง ทะเลาะวิวาท ก่อให้เกิดความเครียด และต้องแก้ไขปัญหาบ่อย ๆ

2. ทำให้สูญเสียสมรรถภาพ การทำงาน ทำให้เกิดผลกระทบต่อครอบครัวทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม เสียทรัพย์สินรายได้ของครอบครัวเนื่องจากต้องซื้อสารเสพติดมาเสพ และต้องนำมารักษาโรคที่เกิดจากสารเสพติด

3. ปัญหาสารเสพติดก่อให้เกิดความหวาดระแวงในประชาชนและสังคมเป็นวงกว้าง เนื่องจากเกรงว่าบุตรหลานจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับสารเสพติดหรือถูกประทุษร้ายจากผู้เสพยาเสพติด หรือมีความผิดปกติทางจิตจากการใช้สารเสพติด

โดยสรุป พิษภัยของสารเสพติดส่งผลให้ผู้ติดยาเสพติดแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และสารเสพติดที่กลุ่มเยาวชนมักจะนิยมติดคือ เหล้าหรือบุหรี่ อันเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาไปสู่อารมณ์ความรู้สึกที่รุนแรงขึ้น นอกจากนั้น เหล้าหรือบุหรี่ยังหาซื้อได้ง่ายประกอบกับเป็นสารเสพติดที่ไม่ผิดกฎหมาย กล่าวคือ กฎหมายมีแต่เพียงการบัญญัติไว้ว่าห้ามจำหน่ายบุหรี่หรือสุรากับเด็กและเยาวชน แต่ไม่ได้มีการบัญญัติเอาผิดแก่ผู้เสพที่เป็นเด็กหรือเยาวชน จึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนติดสารเสพติดได้ทั้งหมด ดังนั้น จึงต้องนำกฎหมายดังกล่าวกลับมาทบทวนเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย อันจะเป็นการลดโอกาสติดสารเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาพฤติกรรมการเลือกเสพสารเสพติดและสาเหตุของการติดสารเสพติดของเยาวชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม อำเภอหลานสัก จังหวัดอุทัยธานี
2. ศึกษาการรับรู้ข้อกฎหมายของเยาวชนที่เกี่ยวกับสารเสพติดในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม อำเภอหลานสัก จังหวัดอุทัยธานี
3. ศึกษากระบวนการเรียนรู้ด้านกฎหมายและบูรณาการเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาการติดสารเสพติดของเด็กหรือเยาวชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม อำเภอหลานสัก จังหวัดอุทัยธานี

สมมติฐานของการวิจัย

เยาวชนติดสารเสพติดเพิ่มขึ้นในประเภทบุหรี่ยาและเหล้า เพราะหาซื้อได้ง่ายและไม่ผิดกฎหมาย ประกอบกับกฎหมายไม่ได้มีการกำหนดให้เสพแล้วเป็นความผิด นอกจากนั้น เหล้าและบุหรี่ยังเป็นจุดเริ่มต้นของผู้ติดสารเสพติด และพร้อมจะพัฒนาไปติดสารเสพติดที่มีราคาและมีฤทธิ์ต่อประสาทเพิ่มขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ร่วมกัน เพื่อศึกษาถึงสาเหตุการติดสารเสพติดของเด็กหรือเยาวชน การรับรู้ข้อกฎหมายของเด็กหรือเยาวชน วิธีการจัดการความรู้ด้านกฎหมาย แนวทางการแก้ปัญหาพฤติกรรมเลือกเสพสารเสพติดในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม อำเภอหลานสัก จังหวัดอุทัยธานี อันนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร คือ ประชากรในพื้นที่ปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม อำเภอหลานสัก จังหวัดอุทัยธานี

2) กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กและเยาวชนซึ่งปัจจุบัน ศึกษาหรือพักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม จำนวน 100 ราย และผู้ที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าว จำนวน 100 ราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน จำนวนอย่างละ 100 ชุด โดยแบ่งออกเป็น

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามที่ใช้ในการสอบถามการเรียนรู้เกี่ยวกับการแก้ปัญหาเยาวชนติดสารเสพติด (เด็ก/เยาวชน) ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูล/รายละเอียดส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อมูลเฉพาะครัวเรือน ตอนที่ 3 การทดสอบความรู้และพฤติกรรม ตอนที่ 4 การวัดความรู้ทางด้านกฎหมายของเยาวชนเกี่ยวกับการติดสารเสพติด ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามที่ใช้ในการสอบถามการเรียนรู้เกี่ยวกับการแก้ปัญหาเยาวชนติดสารเสพติด (ผู้ใหญ่) ประกอบด้วย 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูล/รายละเอียดส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อมูลเฉพาะครัวเรือน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ แจกแบบสอบถามให้แก่ผู้ช่วยวิจัยเพื่อใช้ในการสอบถามกลุ่มเด็กหรือเยาวชนซึ่งปัจจุบันศึกษาหรือพักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม และบุคคลที่มีอายุเกินกว่า 18 ปี ในพื้นที่ดังกล่าว (ระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกรกฎาคม 2560) นอกจากนั้นยังมีการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ กล่าวคือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จากการสำรวจด้วยแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างจำนวนอย่างละ 100 ชุด ใช้วิธีการประเมินผลแบบร้อยละ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากเอกสารแล้วนำมาวิเคราะห์ผลเพื่อเขียนสรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย การจัดการความรู้ด้านกฎหมายเกี่ยวกับการแก้ปัญหาเยาวชนติดสารเสพติดในเขตปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม อำเภอสามโก้ จังหวัดอุทัยธานี ซึ่งประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือเด็กหรือเยาวชนซึ่งปัจจุบันศึกษาอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม จำนวน 100 ราย ปรากฏผลดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล/รายละเอียดส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถามโครงการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการแก้ปัญหาเยาวชนติดสารเสพติด ส่วนใหญ่เป็นชาย สถานภาพโสด อายุอยู่ในช่วง 10-15 ปี ระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมต้น มีรายได้ต่อวันมากกว่า 50 บาท ปัจจุบันศึกษาอยู่เมื่อเลิกเรียนไม่มีการทำงานพิเศษ พักในบ้านเดียวกับบิดาหรือมารดาและเป็นเจ้าของบ้านเอง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเฉพาะครัวเรือน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีจำนวนสมาชิกในบ้าน 3-7 คน มีคนสูบบุหรี่ในครอบครัวแต่ไม่ชวนให้สูบ และในบ้านไม่มีคนสูบบุหรี่ที่อายุต่ำกว่า 18 ปี มีเพื่อนที่สูบบุหรี่อายุต่ำกว่า 18 ปี แต่ไม่ชวนสูบ เคยเห็นคนสูบบุหรี่ที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ในชุมชนบ่อยครั้ง ในครอบครัวมีคนดื่มเหล้าอายุต่ำกว่า 18 ปี แต่ไม่ชวนดื่ม และมีคนดื่มเหล้าที่อายุต่ำกว่า 18 ปี และไม่ชวนดื่ม มีเพื่อนที่ดื่มเหล้าอายุต่ำกว่า 18 ปี และไม่ชวนดื่ม เคยเห็นคนดื่มเหล้าที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ในชุมชนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ในครอบครัวมีคนดื่มเบียร์อายุต่ำกว่า 18 ปี แต่ไม่ชวนดื่ม และมีคนดื่มเบียร์ที่อายุต่ำกว่า 18 ปี และเคยชวนดื่ม มีเพื่อนที่ดื่มเบียร์อายุต่ำกว่า 18 ปี และไม่ชวนดื่ม เคยเห็นคนดื่มเหล้าที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ในชุมชนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง มีคนสูบบุหรี่ในครอบครัวแต่ไม่ชวนให้สูบ และมีคนสูบบุหรี่ที่อายุต่ำกว่า 18 ปี แต่ก็ไม่ชวนสูบ มีเพื่อนที่สูบบุหรี่อายุต่ำกว่า 18 ปีแต่ไม่ชวนสูบ เคยเห็นคน

สูบยาเส้นที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ในชุมชนทุกวันหรือสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เคยเห็นคนสูบกัญชาที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ในชุมชนทุกวัน เคยเห็นคนเสพยาอื่นที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ในชุมชนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เคยเห็นคนสูบใบกระท่อมที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ในชุมชนทุกวันหรือสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เคยเห็นคนเสพยาบ้าที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ในชุมชนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง และเคยเห็นคนที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ดื่มเหล้าหรือสูบบุหรี่โดยมักเห็นในบ้านของบุคคลนั้น

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การทดสอบความรู้และพฤติกรรม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยว่าสูบบุหรี่เป็นเรื่องดี ไม่เห็นด้วยว่าเมื่อฉันเห็นคนสูบบุหรี่ก็อยากสูบบ้าง ส่วนคนที่เคยสูบบุหรี่มักจะสมัครใจสูบเอง ไม่เห็นด้วยว่าการกินเหล้าเป็นเรื่องดี ไม่เห็นด้วยว่าคนกินเหล้าก็อยากกินบ้างเพราะมันเผลอและเข้ากับคนอื่นได้ง่าย คนที่เคยกินเหล้ามักจะสมัครใจกินเอง ไม่เห็นด้วยว่ากินเบียร์เป็นเรื่องดี ไม่เห็นด้วยว่ากินเบียร์ก็อยากกินบ้างเพราะมันเผลอและได้รับการยกย่องในสังคม คนที่เคยกินเบียร์มักจะสมัครใจกินเอง ไม่เห็นด้วยว่าสูบยาเส้นเป็นเรื่องดี ไม่เห็นด้วยว่าเห็นคนสูบยาเส้นก็อยากสูบบ้างเพราะมันเผลอและได้รับการยกย่องในสังคม และคนที่เคยสูบยาเส้นมักจะสมัครใจสูบเอง

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การวัดความรู้ทางด้านกฎหมายของเยาวชนเกี่ยวกับการติดสารเสพติด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าสารเสพติดมีผลต่อสมองทำให้ทำผิดโดยไม่ได้ตั้งใจ (ใช่) เมื่อกินเหล้าเมาแล้วขับรถชนคนตายไม่ผิดกฎหมาย (ไม่ใช่) เมื่อเสพยาแล้วเมาฆ่าคนตายไม่ผิดกฎหมาย (ไม่ใช่) ในโรงเรียนของฉันมีการกำหนดระเบียบ/ข้อบังคับที่เกี่ยวกับการนำบุหรี่หรือเหล้าเข้ามาในโรงเรียน (ใช่) เพื่อนของฉันเมื่อรู้ว่าเอาบุหรี่หรือเหล้าเข้ามาในโรงเรียนจะถูกลงโทษเลยไม่กล้าเอาเข้ามาโรงเรียน (ใช่) ฉันอยากสูบบุหรี่แต่ไม่กล้าสูบในโรงเรียนเพราะกลัวถูกจับได้และถูกลงโทษ (ไม่ใช่) ฉันเห็นว่าเมื่ออยู่นอกโรงเรียนแล้วสูบบุหรี่ได้ไม่มีความผิด (ไม่ใช่) ฉันเห็นว่าเด็กที่ดื่มสุราหรือสูบบุหรี่ควรได้รับการลงโทษ (ใช่) ฉันทราบว่าควันบุหรี่เป็นอันตรายต่อร่างกาย ดังนั้น คนสูบบุหรี่ต้องได้รับโทษ (ใช่) ฉันทราบว่าสารเสพติดจะเป็นจุดเริ่มต้นของการเสพยา (ไม่ทราบ) ฉันเห็นว่าการจัดกิจกรรมหรือเล่นกีฬาจะสามารถห่างไกลยาเสพติด (ใช่) ฉันทราบว่าสารเสพติดไม่มีความผิดจึงไม่ต้องรับโทษ (ไม่ทราบ) ฉันทราบว่าสูบยาเส้นไม่มีความผิดจึงไม่ต้องรับโทษ (ไม่ทราบ) ฉันทราบว่าสูบกัญชาผิดกฎหมาย (ทราบ) ฉันทราบว่าเสพยาอื่นผิดกฎหมาย (ทราบ) ฉันทราบว่าเสพยาผิดกฎหมาย (ทราบ) ถ้าฉันทราบว่าสารเสพติดผิดกฎหมายฉันก็จะไม่สูบ (ใช่) ถ้าฉันทราบว่าสารเสพติดผิดกฎหมายฉันก็จะไม่ดื่ม (ใช่) ถ้าฉันทราบว่าสารเสพติดผิดกฎหมายฉันก็จะไม่ดื่ม (ใช่) ปัจจุบันท่านรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกฎหมายจากโรงเรียน โทรทัศน์ วิทยุ Internet Youtube (ใช่) ฉันรู้ว่าเมื่อมาจากการดื่มสุราอาจจะทำผิดเกี่ยวกับการข่มขืน (ใช่) เมื่อติดยาเสพติดอาจจะทำให้ผู้เสพยามีอาการทำความผิดในคดีลักทรัพย์ (ขโมยของ) หรือทำร้ายร่างกาย (ใช่) ฉันรู้ว่าร้านขายของจะขายบุหรี่หรือเหล้าให้กับเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีไม่ได้ (ใช่) ฉันสามารถซื้อเหล้าหรือบุหรี่ได้ ถึงแม้ว่าฉันจะอายุไม่เกิน 18 ปี (ใช่) ฉันว่าการมีบุหรี่แบ่งขายจะทำให้จำนวนเพื่อนที่อยากสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น (ใช่) ฉันว่าการมีเหล้าแบ่งขายจะทำให้จำนวนเพื่อนที่อยากกินเหล้าเพิ่มขึ้น (ใช่) ฉันมีเพื่อนกินยาต้องหลายคน (ไม่ใช่) ในบ้านของฉันมีคนกินยาต้อง (ไม่ใช่)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามที่ใช้ในการสอบถามการเรียนรู้เกี่ยวกับการแก้ปัญหาเยาวชนติดสารเสพติด (ผู้ใหญ่) จำนวน 100 ราย ปรากฏผลดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูล/รายละเอียดส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีสถานภาพสมรสแล้ว อายุอยู่ในช่วง 45-55 ปี ระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา/ต่ำกว่า ปัจจุบันทำสวน ทำไร่ เกษตรกร มีรายได้ประมาณ 5,001-10,000 บาทต่อเดือน พักอาศัยอยู่กับคู่สมรส (สามี/ภรรยา) โดยมีลักษณะที่พักอาศัยเป็นบ้านเดี่ยวชั้นเดียวและเป็นเจ้าของบ้าน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเฉพาะครัวเรือนผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีสมาชิกในครัวเรือนตั้งแต่ 3-7 คน ไม่มีคนสูบบุหรี่ในครัวเรือน แต่เคยเห็นผู้ที่สูบบุหรี่อายุต่ำกว่า 18 ปีในชุมชนทุกวัน ในครอบครัวมีคนดื่มเหล้าแต่ไม่มีผู้ดื่มเหล้าที่อายุต่ำกว่า 18 ปี แต่เคยเห็นผู้ที่ดื่มเหล้าอายุต่ำกว่า 18 ปี ในชุมชนทุกวัน ในครอบครัวไม่มีคนดื่มเบียร์ แต่เคยเห็นผู้ที่ดื่มเบียร์อายุต่ำกว่า 18 ปี ในชุมชนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ในครอบครัวไม่มีคนสูบบุหรี่ แต่เคยเห็นผู้ที่สูบบุหรี่อายุต่ำกว่า 18 ปี ในชุมชนทุกวัน นอกจากนั้นยังเคยเห็นผู้ที่สูบกัญชาที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ในชุมชนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เคยเห็นผู้ที่เสพยาเฮโรอีนที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ในชุมชนทุกวัน เคยเห็นผู้ที่เสพยาโคเคนที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ในชุมชนทุกวัน เคยเห็นผู้ที่เสพยาบ้าที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ในชุมชนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง อย่างไรก็ตาม เมื่อเห็นเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ดื่มเหล้า/สูบบุหรี่มักจะกล่าวตักเตือน โดยมีกพบบุคคลดังกล่าวดื่มเหล้า/สูบบุหรี่ในพื้นที่จัดทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในหมู่บ้าน และมีความเห็นควรจะมีการเฝ้าติดตามในทางกฎหมายเมื่อเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ดื่มเหล้า เบียร์ หรือสูบบุหรี่

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิเคราะห์การจัดการความรู้ด้านกฎหมายเกี่ยวกับการแก้ปัญหาเยาวชนติดสารเสพติดในเขตปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม อำเภอลานสั๊ก จังหวัดอุทัยธานี ภายใต้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลือกเสพสารเสพติดและสาเหตุของการติดสารเสพติดของเด็กหรือเยาวชน การรับรู้ข้อกฎหมายของเด็กหรือเยาวชนที่เกี่ยวกับสารเสพติด กระบวนการเรียนรู้ด้านกฎหมายเพื่อให้ได้แนวทางการแก้ไขปัญหาการติดสารเสพติดของเด็กหรือเยาวชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม อำเภอลานสั๊ก จังหวัดอุทัยธานี จากการจำแนกสิ่งเสพติดตามการออกฤทธิ์ต่อระบบประสาท โดยได้ยกตัวอย่างสารเสพติดที่อยู่ใกล้ตัวเด็กและเยาวชนซึ่งเสพยาเข้าร่างกายโดยไม่รู้ตัว และจากการนำเข้าสู่ร่างกายส่งผลให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพ กล่าวคือ สารเสพติดเช่นเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ (เหล้า เบียร์) จะมีฤทธิ์กดประสาททำให้เกิดอาการมึน งง ซา ต่อสมองและทำให้ประสาทที่ควบคุมส่วนต่าง ๆ ของร่างกายบางส่วนหยุดทำงาน หมดความเป็นตัวของตัวเองไปชั่วขณะ นอกจากนั้น ยังมีผู้สูบบุหรี่หรือยาเส้นที่มีฤทธิ์กระตุ้นประสาท ซึ่งเมื่อเสพยาเข้าไปแล้วจะไปออกฤทธิ์กระตุ้นประสาทส่วนต่าง ๆ ของร่างกายให้ทำงานตามฤทธิ์ของยาจนเกินขีดความสามารถของร่างกาย เมื่อหมดฤทธิ์ยาแล้วจะทำให้ส่วนต่าง ๆ เหล่านั้นทรุดโทรมเสื่อมสมรรถภาพได้ ซึ่งถ้ายาประเภทนี้อยู่ในร่างกายเป็นระยะเวลานาน ๆ อาจจะทำให้กลายเป็นคนวิกลจริตประสาทหลอนหรือหัวใจวายถึงตายได้ ทำให้ต้องสูญเสียทรัพยากรบุคคลอันมีค่าเกิดความไม่สงบสุขของบ้านเมือง ความมั่นคงของประเทศชาติถูกกระทบกระเทือน ประชาชนเดือดร้อนเพราะเหตุอาชญากรรม ประเทศชาติต้องสูญเสียกำลังของชาติอย่างน่าเสียดาย โดยเฉพาะผู้ติดสารเสพติดเป็นเด็กหรือเยาวชน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอในส่วนของสิ่งแวดล้อมที่จะส่งผลให้เด็กหรือเยาวชน

ติดสารเสพติด ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นเด็กหรือเยาวชน ส่วนใหญ่มีผู้สูบบุหรี่ ยาเส้น ต้มเหล้า เบียร์ ในบ้าน และยังมีเพื่อนที่อายุต่ำกว่า 18 ปี สูบบุหรี่ ยาเส้น ต้มเหล้า เบียร์ อันเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เด็กและเยาวชนติดสารเสพติด ซึ่งเป็นไปตามแนวความคิดเรื่องของปัญหาเสพติดในประเด็นที่กลุ่มวัยรุ่นนั้นกลัวว่าจะไม่เหมือนเพื่อน กลัวว่าจะไม่ทันเพื่อน ประกอบกับเป็นวัยที่อยากรู้อยากลอง จึงทำให้เกิดการทดลองเสพขึ้น ดังนั้นเมื่อสภาพแวดล้อมมีคนเสพเป็นต้นแบบทั้งในบ้านและนอกบ้าน ถึงแม้ว่าจะมิได้มีการชักชวนให้เสพ ก็ยังคงมีความเสี่ยงต่อสุขภาพและอนามัยของเด็กหรือเยาวชน ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้เกิดผู้เสพหน้าใหม่ขึ้นได้

นอกจากนั้น เมื่อพิจารณาถึงพฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถามจะพบว่า ส่วนใหญ่คิดว่าการกิน เบียร์หรือสูบบุหรี่เป็นเรื่องที่ไม่ดีถึงแม้ว่าเห็นก็จะไม่ทำตาม เพราะไม่ใช่เรื่องเท่และได้รับการยอมรับ ส่วนในเรื่องของการดื่มเหล้าหรือสูบบุหรี่ก็เป็นเรื่องที่ไม่ดีและไม่มีแนวความคิดที่จะเสพตามเพราะเท่และเข้ากับคนง่าย แต่เป็นที่น่าสังเกตว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามในส่วนของผู้หญิงที่มีผู้เห็นว่าเมื่อเห็นคนสูบบุหรี่ก็อยากสูบบ้าง (ไม่เห็นด้วย) คิดเป็นร้อยละ 95 แต่มีผู้เคยสูบบุหรี่คิดเป็นร้อยละ 40 และร้อยละ 52.5 สูบโดยสมัครใจ ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าถึงแม้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามจะตอบว่าสภาพแวดล้อมที่มีคนสูบบุหรี่จะไม่มีผลทำให้คิดจะสูบบุหรี่ก็ตาม แต่ความเป็นจริงแล้วกลุ่มวัยรุ่นยังมีความยับยั้งชั่งใจต่อการกระทำ ความผิดอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งเป็นไปตามงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการควบคุมตนเองของเยาวชนชายที่กระทำความผิด จึงทำให้มีผู้สูบบุหรี่ถึงร้อยละ 40 เป็นต้น (กิตติเดช เกียนติมหาชัย, 2555)

เมื่อมีการกำหนดระเบียบหรือข้อบังคับที่เกี่ยวกับการนำบุหรี่หรือเหล้าเข้ามาในโรงเรียนและ ผู้ปฏิบัติรับทราบถึงระเบียบหรือข้อบังคับนั้นจะปฏิบัติตาม เช่น เมื่อรู้ว่าเอาบุหรี่เข้ามาในโรงเรียนจะถูก ลงโทษเลยไม่กล้าเอาเข้ามา หรืออยากสูบบุหรี่แต่ไม่กล้าสูบในโรงเรียนเพราะกลัวถูกจับได้และถูกลงโทษ นอกจากนั้น ในกฎหมายมิได้มีการกำหนดไว้ให้เด็กหรือเยาวชนเมื่อสูบบุหรี่แล้วเป็นความผิด แต่จาก งานวิจัยพบว่า ถ้ามีการกำหนดกฎหมายให้เด็กสูบบุหรี่แล้วเป็นความผิดบุคคลดังกล่าวจะไม่กล้าสูบ กล่าวคือ เมื่อเด็กคิดว่าการสูบบุหรี่ในโรงเรียนผิดเพราะมีกฎหมายหรือระเบียบกำหนดไว้ก็จะคิดว่าเมื่อทำนอก พื้นที่ดังกล่าวก็ยังผิดอยู่ ซึ่งวิเคราะห์จากคำถามที่ว่าเมื่ออยู่นอกโรงเรียนแล้วสูบบุหรี่ได้ไม่มีความผิด ตอบว่า (ไม่ใช่) หรือเมื่อคว้นบุหรี่เป็นอันตรายต่อร่างกายดังนั้น คนสูบบุหรี่ต้องได้รับโทษ (ใช่) อันสะท้อน ว่าควรลงโทษเด็กที่สูบบุหรี่ นอกจากนั้น ยังพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทราบเพียงว่าคว้นบุหรี่เป็นอันตราย ต่อร่างกายแต่ไม่ทราบว่าไม่ทราบว่าเป็นบ่อเกิดของการติดกัญชาในอนาคต และทราบว่าเมื่อติดกัญชาแล้วมาฆ่าคน ตายผิดกฎหมาย กล่าวโดยสรุปคือ ผู้ตอบแบบสอบถามมักจะไม่นำไปถึงวิวัฒนาการและความเป็นไปได้ ของการติดยาเสพติด แต่ทราบถึงผลภายหลังจากที่ติดยาเสพติดแล้วว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิด นอกจากนั้นผู้ตอบแบบสอบถามยังตอบอีกว่าถ้ารู้ว่าการสูบบุหรี่ผิดกฎหมายก็จะไม่สูบ โดยผู้ตอบ แบบสอบถามส่วนใหญ่ทราบว่าร้านขายของจะขายบุหรี่ให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีไม่ได้ แต่ ณ ปัจจุบัน ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปียังสามารถซื้อบุหรี่จากร้านค้าได้ และการแบ่งบุหรี่ขายทำให้ จำนวนเพื่อนของผู้ตอบแบบสอบถามอยากสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปประยุกต์ใช้

1. ควรมีการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหายาวชนติดสารเสพติดในเขตปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม อำเภอลานสั๊ก จังหวัดอุทัยธานี โดยกำหนดระเบียบข้อบังคับในการใช้พื้นที่ โดยเฉพาะที่สาธารณะห้ามสูบบุหรี่หรือสารเสพติดใด ๆ รวมตลอดไปถึงห้ามดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทุกชนิด

2. ควรมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดสำหรับการงดขายเหล้าและบุหรี่กับเด็กและเยาวชนที่อายุต่ำกว่า 18 ปีอย่างแท้จริง

3. ควรมีการกำหนดนโยบายในพื้นที่ให้มีการกำหนดกฎหมายเกี่ยวกับการลงโทษเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสูบบุหรี่ติดทุกชนิด อันนำมาสู่การส่งเสริมสุขภาพและอนามัยให้แก่ชุมชนและยังเป็นการลดคดีอาชญากรรมได้อีกทางหนึ่ง

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

ควรมีการวิจัยกำหนดรูปแบบที่เหมาะสมในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการควบคุมการเสพสารเสพติดในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม เพื่อเป็นการวางแผนให้แก่ทั้งหน่วยงานภาครัฐและประชาชนในชุมชน อันจะเป็นการลดภาวะความเสี่ยงต่อคดีอาชญากรรมที่จะเกิดขึ้นเนื่องจากต้องการทรัพยากรนำไปซื้อสารเสพติดชนิดต่าง ๆ มาเสพ และยังเป็นภาระของหน่วยงานภาครัฐในการจัดสรรงบประมาณแก้ไขปัญหาดังกล่าว ส่งผลให้เป็นการแก้ไขปัญหายาวชนหน้าใหม่ที่กำลังจะหันมาพึ่งสารเสพติดได้อย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

- กิตติเดช เกียรติมหาชัย. (2555). **เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการควบคุมตนเองของเยาวชนชายที่กระทำผิด**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา พัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จิตติมา ธงไชย. (2543). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 : ศึกษาเฉพาะกรณี การคุ้มครองผู้เสียหายและพยานที่เป็นเด็กในการสอบสวน**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรงค์ ใจหาญ. (2543). การคุ้มครองเด็กในการให้ปากคำในคดีอาญา. **วารสารดุลพินิจ**, 47(1), หน้า 5-29.
- นวลจันทร์ ทศนชัยกุล. (2540). **อาชญากรรม: การควบคุม: การป้องกัน**. นนทบุรี: พรทิพย์การพิมพ์.
- นวลจันทร์ ทศนชัยกุล. (2549). **รายงานการวิจัย เรื่อง การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ภูเบศร์ สุนทรจักร. (2558). **การเกิดน้อยกับการถดถอยของผลิตภาพไทย**. สืบค้นจาก <http://www.ftpi.or.th/2015/172>
- สมภพ เรืองตระกูล. (2535). **จิตเวชศาสตร์**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: อักษรสัมพันธ์.
- เสาวลักษณ์ วิจิตร. (2545). **การคุ้มครองสิทธิเด็กกระทำผิดจากการสอบปากคำในชั้นสอบสวนตาม กระบวนการยุติธรรมแนวใหม่**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงาน ยุติธรรม, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.